

PUHETERAPEUTTIEN ANSIOKYSELY 2020

Puheterapeuttiliitto on jo useamman vuoden ajan tehnyt vuosittain palkkakyselyn kaikille niille sektoreille, joilla liiton jäseniä työskentelee. Kysely on lähetetty kuntasektorilla, yksityisellä työnantajalla, valtiolla ja yliopistosektorilla työskenteleville jäsenille.

Teksti: **Heta Piirto**

Viime syksynä ansiokysely lähetettiin ensimmäistä kertaa myös päätoimisille ammatinharjoittajille. Ammatinharjoittajien kohdalla on tarkoituksena ansiotason selvittämisen lisäksi saada tietoa esimerkiksi palveluiden kysynnän vaihtelusta. Tänä vuonna sekä palkansaajia että ammatinharjoittajia pyydettiin vastaamaan myös koronapandemiaan liittyviin kysymyksiin.

Kyselyn vastausprosentti on ollut vuosittain lähellä kolmeakymmentä, mitä on pidettävä sangen hyvänä. Tänä vuonna etenkin yksityisen sektorin vastauksia tuli aiempia vuosia nuukemmin, mikä on otettu huomioon tulosten arvioinnissa. Toivon lämpimästi, että ensi vuonna koronatilanteen helpottaessa palaamme kyselyssä parempaan vastausmäärään.

Vastanneiden työhistoria

Kyselyyn vastanneiden puheterapeuttien työkokemus jakautui melko tasaisesti. Noin puolet vastanneista oli ollut nykyisessä työpaikassaan yhdestä neljään vuotta. Vastajista 36 prosenttia oli vaihtanut työpaikkaa viimeisen kolmen vuoden aikana.

Täydenniskoulutus

Täydenniskoulutukseen pääsy ei ollut vuoden 2019 kyselyssä tyydyttävällä tasolla. Tämän vuoden kyselyssä koulutuspäivien määrä oli edelleen laskenut siten, että vuosittaisten koulutuspäivien keskiarvo oli pudonnut neljästä kolmeen. Sektorikohtaisia eroja ei noussut kyselyssä esiin. Sekä kunnalla että yksityisellä sektorilla työskentelevien puheterapeuttien koulutuspäivien lukumäärän keskiarvo oli 3,3.

Laadukkaiden puheterapiapalveluiden toteuttaminen edellyttää säännöllistä ammatillista kouluttautumista. Koronaepidemia vaati puheterapeuteilta kaikilla sektoreilla venymistä esimerkiksi etäpalveluiden

käyttöönnotossa. Koulutuksia jouduttiin myös osin perumaan, mikä on varmasti vaikuttanut tuloksiin. Koulutuspäivien lukumäärään on saatava lisäystä tulevana vuosina jo työhyvinvoinninkin kannalta. Uuden oppiminen on virkistävää ja haastaa ammattilaista kehittymään.

Työaika

Työehtosopimusneuvotteluiden kautta kilpailukykyisempään liittyneestä työajanlisäyksestä on päästy eroon kuntasektorilla.

Työnantajan tavoitteena on paikallisesti edelleen ollut ruokailun siirtäminen työntekijän omalla ajalla tapahtuvaksi. Tavallisimmin puolen tunnin lisäys työhön sidonnaisiin aikoihin aiheuttaa enemmän vaikeuksia kuin hyötyjä työntekijöille ja hankaloittaa arjen järjestelyjä merkittävästi. Puolen tunnin ruokailun aikana aito oman ajan viettäminen ja palautuminen ei tosiasiallisesti ole mahdollista.

Kyselyn mukaan edelleen noin puolet puheterapeuteista ruokailee joutuisasti työajan puitteissa joko jaksotyöajassa tai yleistyöaikamuodossa paikallisen sopimuksen perusteella.

Neuvotteluja asiasta on käyty edelleen säännöllisesti eri puolilla Suomea. Asia koetaan yleensä tärkeäksi, ja moni puheterapeutti miettii jopa työpaikan vaihtamista, mikäli ruokailu työajan puitteissa ei ole mahdollista. Työnantajien tulee vakavasti miettiä muutoksesta koituvia hyötyjä ennen tällaiseen järjestelyyn siirtymistä.

Kokopäiväisesti työskentelevien puheterapeuttien palkka

Tässä kappaleessa tarkastellaan ainoastaan puheterapeuttien kokonaispalkkaa, jotta eri sektorien palkat ovat keskenään mahdollisimman vertailukelpoisia. Eri sektoreilla palkka muodostuu eri osista. Yksityisellä sektorilla palkan määrä saattaa kuukausit-

tain vaihdella, sillä palkan lisäosia ei välttämättä jaeta joka kuukausi. Tämän takia tämän vuoden kyselyssä kysyttiin erikseen kyselyssä ilmoitetun palkan tavanomaisuutta. Kymmenen prosenttia vastanneista arvioi sen olevan tavallista suurempi ja saman verran vastaajia arvioi sen olleen tavanomaista pienempi. Tämän tiedon perusteella voidaan arvioida, että vaihtelu ei aiheuta suurta poikkeamaa kyselyn tuloksiin.

Kuntasektorin kokonaispalkan keskiarvo oli tässä kyselyssä hieman alle 3 700 euroa ja mediaani 3 660 euroa. Yksityisellä sektorilla kokonaispalkan keskiarvo nousi edellisen vuoden kyselyyn verrattuna melko paljon ja oli lähellä 4 200 euroa. Keskiarvoon vaikutti sekä vastaajien tavanomaista vähäisempi määrä että suoritepalkkaisten vastaajien aiempaa suurempi suhteellinen osuus. Tämä lisäsi myös palkoista laskettua keskihajontaa merkittävästi. Kun suoritepalkkaisten osuus oli poistettu arviosta, yksityisen sektorin palkan mediaani ja keskiarvo olivat lähellä toisiaan, noin 3 900 euroa kuukaudessa.

Kun verrataan keskilukuja, kuntasektorin ja yksityisen sektorin palkan välillä on yhä eroa yksityisen sektorin hyväksi. Palkkoja vertailtaessa ja työpaikkaa pohdittaessa on hyvä ottaa huomioon myös muut työsuorituksella sovittavat taloudelliset tekijät, kuten palkallisen vuosiloman kertyminen, sairauslomakorvaukset, äitiysloman palkallisuus, palkka sairaan lapsen hoitamisen ajalta sekä palkkakehityksen mahdollisuudet ja mekanismit työsuhteen aikana. Puheterapeuttiliiton jäsen voi saada tähän pohdintaan apua, neuvoja ja peilipintaa liitosta. Jäsensivuilta tai toiminnanjohtajalta saat tarkempia tietoja esimerkiksi palkanosien ominaisuuksista eri sektoreilla tai palkkojen ominaisuuksista alueellisesti.

Puheterapeuttiliiton palkkasuosituksot on laadittu siten, että niiden saavuttaminen on mahdollista. Niiden tavoittelu on erittäin

suotavaa ja perusteltua, vaikka taloudellinen tilanne on kiristymässä. Palkkasuositus on jaettu kolmeen luokkaan sen mukaan, onko kyse vaativista, erittäin vaativista vai johtavan puheterapeutin tehtävistä. Löydät palkkasuosituksen liiton kotisivujen jäsen sivuilta kohdasta Työelämä > Puheterapeutin palkkaus. Muista miettiä palkkapyyntöäsi myös suhteessa muihin työsuhteen ehtoihin, jotka on mainittu edellisessä kappaleessa.

Viime vuonna suunnittelin palkkailtojen järjestämistä paikallisosastoissa. Korona muutti tämänkin suunnitelman. Vuonna 2021 Puheterapeuttiliiton jäsenet tulevat saamaan lyhyitä katsauksia johonkin palkkakeskusteluun tulokseen liittyen. Avaan katsauksissa taustatekijöitä kyseisen tuloksen osalta. Tieto on voimaa, myös työsuhteesta neuvoteltaessa! Webinaaritkaan eivät ole poissa laskuista, on vaan niin paljon mukavampaa keskustella asioista samassa tilassa yhteistä ilmaa hengittäen.

Lomautukset 2020

Korona aiheutti lomautuksia etenkin yksityisellä sektorilla. Yksityisen sektorin vastaajista 40 prosenttia oli lomautettuna keväällä 2020. Kokoaikaisten työntekijöiden lomautukset olivat pääasiassa osa-aikaisia (93%). Osa-aikaisesti työskentelevistä vastaajista noin 60 prosenttia oli lomautettu osa-aikaisesti ja 40 prosenttia kokoaikaisesti.

Koronakyselyn tulokset

Vastaajista 71 prosenttia kertoi koronalla olleen melko suuri tai suuri vaikutus koettuun työhyvinvointiin.

Muita kuin puheterapeutin tehtäviä kertoi tehneensä 18 vastaajaa. Erittäin moni vastaaja kertoi puheterapeutin työtehtäviin tulleen muutoksia.

Vastaajista 68 prosentilla ei ollut kokemusta etätyöskentelystä ennen viime kevättä. Noin puolet vastaajista ilmoitti työnanta-

jan mahdollistaneen etätyöskentelyn ja 30 prosenttia vastaajista koki etätyöskentelyn olevan osittain mahdollista. Vastaajista 22 prosenttia ilmoitti, että työnantaja ei ole tarjonnut välineitä etätyöskentelyä varten. Välineet työskentelyä varten olivat suurimmalla osalla asianmukaiset (70% vastaajista).

Noin 30 prosenttia vastaajista teki etätöitä kotona ja saman verran työpaikallaan. Loput vastaajista (40%) teki töitä etäyhteyksien kautta sekä kotoa että työpaikalta käsin.

Ehdottomasti useimmin etätöiden haasteiksi nimettiin joko puheterapeutin tai asiakkaan laitteiden tai nettiyhteyksien toimimattomuus. Myös omat osaamispuutteet sekä koulutuksen puute ja käytettävissä olevan materiaalin vähäisyys tai sen työstämisen kuluva aika mainittiin useamman kerran. Vastauksissa kerrottiin myös koetuista etätyöskentelyn rajoituksista eri asiakasryhmien kohdalla sekä niistä puheterapeutin tehtävistä, jotka koettiin erittäin vaikeiksi tai mahdottomaksi toteuttaa etäpalveluna. Kyselyyn vastanneet toivat lisäksi esiin ergonomisia haasteita ja kertoivat kaipaavansa työyhteisön yhteisöllisyyttä.

Etätyöskentely on tullut osaksi puheterapeutin työtä. Jäsenten esiintuomiin haasteisiin on kuitenkin ajan kanssa onneksi mahdollista saada toimivia ratkaisuja aikaan.

Noin 30 prosenttia vastaajista teki etätöitä kotona ja saman verran työpaikallaan.

Ammatinharjoittajien kysely

Tulevina vuosina kyselyyn tarvitaan enemmän ammatinharjoittajien vastauksia, jotta luotettavaa tietoa ansiotasosta tai palveluiden kysynnästä tapahtuneista muutoksista voidaan hyödyntää edunvalvonnassa. Vähäisen vastaajamäärän takia ansiotason vaihtelua ja keskilukuja ei voida vielä tänä vuonna ilmoittaa.

Kyselyyn vastanneista ammatinharjoittajista 16 prosenttia ilmoitti yrityksen tuloksen muodostuvan myös muusta kuin kuntoutuksesta. Vastaajista 77 prosenttia ilmoitti, että töitä olisi enemmän kuin mahdollista tehdä, ja 18 prosenttia vastaajista koki, että palveluiden kysyntä on sopivaa.

Palveluiden kysyntä oli pysynyt samana 78 prosentin mielestä. Noin 14 prosenttia vastaajista koki kysynnän vähentyneen ja 8 prosenttia vastaajista ilmoitti palveluiden kysynnän lisääntyneen vuoden aikana.

Ammatinharjoittajat ilmoittivat käyneensä ammatillisissa täydennyskoulutuksissa keskimäärin 5 päivää vuoden 2020 aikana. Moni vastaaja kertoi, että useampi koulutus oli peruttu koronan takia, mikä vuoksi täydennyskoulutuspäiviä kertyi suunniteltua vähemmän.

Vastaajista 67 prosenttia koki, että koronaepidemiolla on ollut melko suuri tai suuri vaikutus työhyvinvointiin. Vain noin kymmenellä prosentilla vastanneista oli etäpalvelut käytössä jo ennen pandemiaa. Vastanneista 88 prosenttia kertoi ottaneensa ne käyttöön keväällä 2020 aikana. Siinä on puheterapeuttien digiloikka numeroina!

Myös Akava on kysellyt jäseniltämme etätyöskentelystä ja koronasta. Tämän kyselyn tuloksia avaan tämän lehden edunvalvontakulmassa tarkemmin. Toivottavasti pääsemme mahdollisimman pian yhdessä kohti koronattomampaa tulevaisuutta.